

LETNICE

•POŠTNINA: PLAČANA V GOTOVINI•

LE
ISTOPO
DOBA
MIZA
SLOVENE
SKOMIA
DINO

LETNIK XXXII

1930/31,

ŠT. 6.

Vsebina šestega zvezka.

	Stran
1. Pustne šeme. Risba Mirka Šubica	137
2. Jože Bajda: Ive s Krasa (Črtica.) Ilustrirala Darja Žnidarčičeva	138
3. Stanko Trček: Zrakoplavnice	143
4. B. V.: Čarobne gosli. (Sicilijanska pripovedka)	145
5. J. A. Krylov — Ivan Matelič: Labod, rak in ščuka. Pesem	146
6. Krinke in pustna pokrivala	147
7. L. N. Tolstoj — Josip Vidmar: Fazani. Milton in Bulka	148
8. Pust, oj pust, ti čas presneti . . . ! Šaljivka Toneta Brcka z risbami Franceta Podrekarja	149
9. Ferdinand Ossendowski: Življenje in prigode male opice. (Dnevnik šimpanzke „Kaške“.) Iz poljščine prevaja dr. Rudolf Molè, ilustrira Mirko Šubie	151
10. Pa Belalang. Malajska pripovedka. Pripoveduje dr. A. Debeljak	154
11. Franka Lavrenčičeva: Hude sanje. Pesem	157
12. Razvedrimo se!	158
13. Kotiček gospoda Doropoljskega	160
14. Iz mladih peres. (Prispevki „Zvončkarjev“.)	Tretja stran ovitka.
15. Stric Matic — s košem novic	Četrta stran ovitka.

Pokažite in priporočite „Zvonček“ svojim znancem! Nabirajte pridno listu novih naročnikov! Čim večji bo krog „Zvončkarjev“, tem lepša in obsežnejša bo vsebina našega lista.

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrto leta 7-50 Din. Posamezni zvezki po 3 Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna. — Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitve ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 8 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin v Ljubljani. — Izdaja Konzorcij »Zvončka« (Dr. Tone Jamar). — Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj).

ZVONČEK

LIST · S · PODOBAMI · ZA · SLOVENSKO · MLADINO

Štev. 6.—XXXII.

Februar 1931.

JOŽE BAJDA:

Ive s Krasa.

(Črtica.)

I.

Ive leži v postelji. Zaspati ne more. Na mizi še gori luč. Mati piše pismo. Zunaj tuli burja in zavija okrog oglov v noč.

Ive misli: »Mama piše ateku pismo. Ah, ta atek, koliko časa ga ni. Zaman ga čakata on, Ive, in mama. Dvakrat je že hodil sv. Miklavž okoli po hišah in nosil dobrim otrokom darov, dvakrat je že on, Ive, postavljale bele ovčice pred jaslicami, a ateka še ni. Samo bele papirje pošilja domov. Ko jih mati dobi, pusti delo, si obriše roke v predpasnik in jih hiti vsa srečna odpirat in razgrinjat: »Ate je pisal!« In atek zna lepo pisati. Tako piše: »Pozdravljam, božam in ujčkam tudi moje drago zlato, Iveta...« Ali domov se ne vrne, da bi ga božal, ujčkal in objemal. Kdo ve, kod hodi? Mama pravi, da je v Argentini.

Ive se vzpenja na postelji in vprašuje:

»Mama, ali je daleč Argentina?«

»Daleč je Argentina. Spi, otrok, spi.«

»Mama, kdo ponese ateku pismo?« vprašuje dalje.

»Pismonoša mu ga ponese.«

»Ali pustiš, mama, da mu ga ponesem jaz?«

»Daleč je oče, otrok moj, ti bi ne mogel do njega.«

»Šel bi daleč, daleč, dokler bi ne prišel k ateku.«

»Ne bi prišel, ker je atek le še bolj daleč, obnemogel bi na cesti in umrl, tako bi bil truden.«

»Ali je Argentina daleč za brdom?«

»Daleč za brdom in hribom, zopet za brdom in hribom, nato za morjem in hribom, zopet za morjem in hribom, nato še za brdi in hribi; daleč je Argentina. Midva ne moreva tja. Zaspaj, otrok!«

»Jaz bi vedno hodil in hodil, pa bi ne bil truden.«

»Izgubil bi se na dolgi poti, otrok moj. Roparji bi te napadli na cesti in zveri bi te raztrgale v šumi.«

Ive ne vprašuje več mame, le potihem misli sam dalje...

Ko naposled utrujen zaspaj, se pretrga njegova misel kakor nit. Toda še v spanju najde zopet drugi konec. Njegova misel v sanjah prede dalje: išče Argentino in ateka.

*

Drugo jutro mu pravi mati ko po navadi:

»Na, Ive, vzemi pismo za očeta in nesi ga na pošto.«

Ive vzame pismo in ga nese na pošto. Po poti gre in misli: »Vem, kdo mi pokaže pot do ateka. Za pismom pojdem! Če ga najde pismo, ga najdem tudi jaz.«

V rokah stiska drobni papir, ki ga popelje k ateku v Argentino. Ko pride do poštnega poslopja, spusti pismo v majhen nabiralnik in od daleč opazuje in čaka, kdo bo pismo odnesel. Čaka dolgo, dolgo. Naposled se vendar odpro poštna vrata. Skozi nje stopi znanec s čepico na glavi — pismonoša. V roki drži vrečo, nastavi jo pod pisemski nabiralnik, odklene mala spodnja vratca z drobnim ključkom in pisemca zletijo v vrečo. Pismonoša zaklene zopet nabiralnik in odnese s seboj pisma. Vrne se, odkoder je prišel.

Ive čaka in misli: »Videl bom, kdaj ponese očetovo pismo naprej.«

Dolgo čaka. Solnce stoji že visoko in Ive čuti, da je lačen. Pa glej! Po cesti pribrih avtomobil, kakršnega Ive še ni videl. Velik je skoraj kakor hišica in mnogo ljudi sedi v njem. Pismonoša je zdajci stopil na prag pred pošto. V roki drži vrečo z atekovim pismom. Avtomobil se ustavi tik pred pošto. Pismonoša vrže vrečo s pismi v avtomobil, ki odbrni dalje po široki cesti. Ive hoče za njim, toda voz se izgublja v prahu in brnenje ponehava v daljavi. Ive beži prašen po cesti. Lakote in truda ne čuti. Mimo njega drčijo drugi avtomobili, a za tistim, ki je odpeljal atekovo pismo, ni sledu. Deček bi rad vstavil enega izmed teh drvečih avtomobilov in bi poprosil gospoda v njem, naj ga vzame s seboj in popelje k ateku. Ive zajoče sredi ceste...

Pozno pod večer je našla Iveta teta Marica iz druge vasi in ga pripeljala domov prestrašeni mami, ki je povsod iskala izgubljenega otroka.

»Izgubil se je bil,« je rekla, »našla sem ga sredi velike ceste.«

*

Mati je pri ognjišču. Ive se mota okrog nje. Zunaj je mrzla zima. Ledena burja sili pri oknih in vratih v hišo. Otroku je pusto od tuljenja vetra in mraza, stiska se k ognju in išče materine družbe.

Ive misli: »Ko se vrne atek, nam ne bo več silila mrzla burja v hišo. Zidali bomo novo hišo, ki bo lepa in velika skoraj kakor cerkev. Saj bo atek prinesel mnogo, mnogo denarja.«

»Kajne, mama, da je šel atek po denar?« vprašuje Ive.

»Dal! Po denar je šel atek, da ga prinese svojemu Ivu,« odgovarja mati. Ive vprašuje dalje:

»Ali je v Argentini dosti denarja?«

»Dosti.«

»Ali ga je toliko, da bi ga bila polna naša miza?«

»Še več ga je.«

»Ali ga je toliko, da bi lahko napolnil z njim našo kuhinjo?«

»Toliko in še več.«

»Ali bi lahko napolnil kuhinjo, izbo in kaščo?«

»Lahko.«

Ivu se iskre oči. Ive misli: »Oj ti nespametni atek, zakaj ga le ne vzameš in prineseš domov mamici in Ivu, da sezidajo novo, veliko hišo, ki ne bo Pipanova, ampak naša.«

Ive pravi:

»Jaz bom ateku pisal in ga pokregal, ker tako dolgo ne prinese denarja in ker ne pride tako dolgo domov.«

»Čakaj, otrok, ko boš velik in boš znal pisati, mu boš pisal. Takrat se gotovo vrne,« pravi mati.

Ive čaka, čaka. Rad bi bil že velik, rad bi znal pisati ateku, dolgo pismo bi mu pisal. Ive čaka, da bo velik. Težko in bridko mu je pri mladi duši.

II.

Ivu je šest let in sedmega pol. Davi ga je mama prebudila navsez zgodaj in mu rekla:

»Vstani, Ive! Velik si, danes pojdeva v šolo, da te ondi nauči gospod učitelj pisati in čitati atekova pisma.«

Sedaj stoji Ive z mamico pred prijaznim gospodom učiteljem, ki ima lepo obleko, svetle čevlje toda temno srajco.

Ive misli: »Takšen in le še večji gospod bo naš atek, ko se vrne.« Ive gleda zaupljivo gospoda učitelja, ki nekaj piše za mizo. Saj ga bo on naučil pisati ateku pismo.

Zdajci je vstal gospod učitelj izza mize. Matere odhajajo. Ive stoji pri klopi. Mati ga boža po licu in pravi:

»Priden bodi in lepo se učil!«

Mati odhaja za drugimi ženami.

Ive misli: »Kako bi ne bil priden in kako bi se ne učil rad, če pa se bom učil pisati ateku pismo?«

Drugi otroci so že sedli v klopi, Ive še stoji. Naposled spozna v klopi Očeričevega Ceneta. K njemu sede.

Gospod učitelj stopi pred tablo in začne nekaj govoriti. Ive posluša. Čuje, toda razume nič. Kaj da pravi? Votlo in tuje se prelijevajo glasovi in love po prostorni šolski sobi, nikomur niso podobni. Gospod učitelj govori še glasneje, že kriči in maha divje z rokami. Ves zardel je v obraz in dolgi črni lasje so mu padli na čelo. V sobi

vlada grobna tišina. Kdo ga je neki razjezil? Otroci se potuhnejo v strahu.

Nato gospod učitelj obmolkne, gre za mizo in gleda v knjigo.

Ive misli: »Čuden je ta gospod učitelj. Nihče ga ne ujezi, toda on vpije na ves glas nerazumljive besede, trese se, maha z rokami in kar gori od jeze. Kdo ve, kaj je pravil?«

Le tri besede je Ive ujel na uho med govorom, da so mu bile napol znane. Bile so: »scuola«, »italiano« in »bandiera«.

Gospod učitelj zdajci odpre usta in čita glasno iz knjige:

»Baiek Antonio!...«

V zadnji klopi vstane Bajčev Tonček, ki je že lani hodil v šolo, in zakriči na glas:

»Presente!«

Gospod učitelj kliče dalje vse starejše učence po vrsti. Ti naglo vstajajo in zakričijo neko nerazumljivo besedo, ki pomeni, da so prisotni. Gospod učitelj odpre sedaj novo stran, pogleda po otrocih in zakriči:

»Krust Giovanni!«

Nihče ne vstane.

Gospod učitelj gleda vprašujoče.

»Ti, Hrastov Ive, si na vrsti, vstani!« zavpije Ivu Bajčev Tonček iz zadnje klopi. Ive je zmeden. Čul je besedi; prvo je razumel, druge pa ni. Tudi med besedo, ki jo je razumel, in med njim ni našel nobene zveze, saj on ni kradel. Gospod učitelj se vznemirja. Od zadaj se čuje šepet: »Ive, vstani!« Ive vstane in molče čaka, kaj bo. Gospod učitelj čaka nekoliko in ga motri preteče, nato vzkipi:

»Gridi, asino!« (Kriči, osel!)

Ive ne ve, kaj bi in kako. Ponovi na glas za učiteljem:

»Gridi, asino...«

Gospod učitelj kriči nadenj še nekaj, kar Ive ne razume, nato mu zamahne z roko, naj sede. Ive sede in joče.

Gospod učitelj kliče dalje čudna in spačena imena. Otroci ne vedo, kam bi z njimi. Gospod učitelj se jezi. Ko je končal, stopi razkoračeno na šolski oder, pokaže s prstom nase in reče:

»Io sono signor maestro.«

Zadnji dve besedi je dolgo ponavljal. Nato so se jih vsi učenci naučili na pamet. Gospod učitelj je kazal s prstom nase, otroci so govorili: šjor majstro. Gospod učitelj je zmajal z glavo, češ, da ni še dobro. Besede so se mu zdele preveč spačene, nato pa se je vendar utolažil.

Tako je ostal sedaj gospod učitelj »šjor majstro«.

Ko je prišel Ive iz šole domov, ga je vprašala mama:

»Kaj si se naučil, Ive?«

»Gridi asino in pa šjor majstro,« pove Ive. Mati se je bridko zamislila in ni več vprašala.

*

Ive je hodil od tedaj vsak dan v šolo. Njegovo zaupanje v tujega učitelja, ki ni razumel njegovega jezika, je izginilo že koj prvi dan. Splahnelo je tudi veselje do šole. Mrko so gledale šolske stene in odbijale nerazumljive besede. Učitelj jih je govoril v svojem sicilijanskem narečju tujega jezika, on sam jih je tudi poslušal. Otroci jih niso poslušali. Če so jih tudi, jih niso razumeli. Njih misli so se lovile neprestano na paši, na cesti in na vasi, kjer je bilo življenje tako lepo in pestro, saj ga je lepšala in pestrila ljubka domača govorica. Tu so po šoli in pred njo igrali za gumbje, delali brleze iz papirja in lesa, gonili obroče in tako dalje...

Med njimi je bil tudi Ive.

*

Mati piše pismo. Ive se mota po sobi. Že drugo leto hodi v šolo, sovraži jo, kakor sovraži tuji učitelj njega. Ne govori rad o šoli. Mati ga tudi ne vprašuje, kaj se je učil, samo vzdihuje. Kadar sta zvečer v temi za pečjo, mu mnogo pripoveduje. Njene zvonke in jasne besede mu prijetno božajo dušo. Ive misli na zgodbo, ki mu jo je mati pravkar povedala, in čaka, kdaj mati konča s pismom, da mu bo še pripovedovala.

Mati končuje. Pero se ji ustavi. Nato pogleda Iva in pravi:

»Sem pridi, Ive, in napiši še ti kaj ateku. Takole mu napiši: Dragi atek! Jaz sem že velik in hodim v šolo. Vrni se kmalu, če ne, pridem jaz po tebe. Midva z mamico te težko čakava. — Tako mu piši, Ive!«

Ive vzame pero in sede, da bi pisal. Neizrečno rad bi vlil na papir svojo misel in čuvstvo, da, še lepše in obširneje kakor mu je pravila mati, a ni znal. Poizkusil je, a načekal je le čudna znamenja, ki jih je videl na šolski tabli. Mati je gledala in se čudila:

»Za božjo voljo, nekaj si se pa vendarle moral naučiti v šoli. Napiši tako, kakor znaš.«

Ive bi se najrajši razjokal. Nato je zbral vse pismeno znanje, ki si ga je pridobil v šoli. Bilo je revno, zgoščeno v en sam suh stavek v tujem jeziku, ki ga je v šoli dan na dan prepisoval in prisoval s

table, dokler ga ni znal napisati na pamet. Mati je gledala na papir, Ive je napisal:

»Io sono un italiano.«

Ive — ubožček je gledal mater s čudnim ganotjem, nato je zajokal. Mati mu je vzela pero iz roke, ga pritisnila k sebi in jokala še ona. Pisma z Ivovim sporočilom pa ni odposlala ateku. Napisala je drugo pismo, ki ga je sestavljala čudo dolgo in je neprestano jokala nad njim.

Od tistega večera je začel Ive hoditi v novo šolo. Po večerji je sedel vsak večer z mamo k mizi; čitala sta. Poleg tuje v šoli se je Ive učil tudi materine abecede. Čudo hitro mu je šla v glavo. V vrsticah je iskal prijazne črke in jih pozdravljajl kakor stare znance. Sestavljal jih je in pisal: »ate, mama, ive.«

Ive se je oprijel učenja z mamo z veliko gorečnostjo in z veseljem, kakršnega v šoli ni poznal. Učil se je, da bi napisal ateku prvo pismo . .

STANKO TRČEK:

Zrakoplavnice.

Znameniti poleti »Grofa Zeppelina« in »R 100« v poslednjem času so vzbudili v nas živo radovednost in željo zvedeti, kakšen je prav za prav tak zračni orjak, ki ga v resnici najbrže še nikoli nismo videli, pač pa ga vsaj po obliki že poznamo z raznih slik.

Zrakoplavnica ne potrebuje kril kakor letalo ali ptič, ker ne leti ampak plava v zraku, prav kakor plava ladja na vodi. Razlika je le v tem, da je voda mnogo gostejša od zraka; zato je ladja lahko težja in mnogo bolj naložena kakor zrakoplavnica, ki mora biti vkljub svoji velikosti lahka in zato tudi manj nosi.

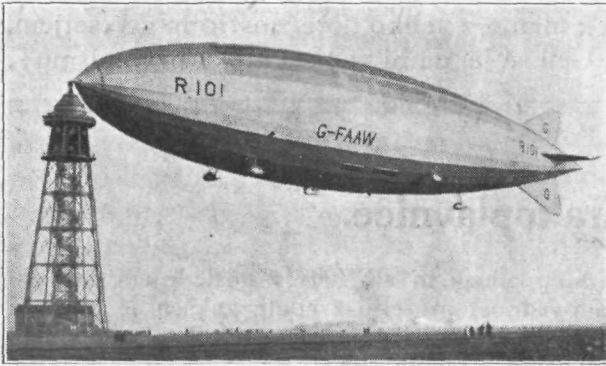
Najočitnejše pri zrakoplavnici je njen trup, ki je po obrisu čisto podoben ribi: sprednji konec je zaokrožen in debelejši od priostrene krme. Taka oblika najgladkejše reže zrak. Trup je prevlečen s trdnim, gostim platnom, ki varuje notranjost pred vremenom. Platno je poličeno s posebnim ličilom, sicer bi ga dež in solnce kmalu uničila. Če platneno lupino odstranimo, odkrijemo pod njo zamotano sestavljeno, košu podobno ogrodje, zgrajeno iz znane lahke kovine, »aluminija«, ki mu je zaradi večje trdnosti primešanega nekaj jekla. Koš je razdeljen v kakih petnajst predelov. V vsakem je »balonet«, napolnjen s prav lahkim plinom, ki zrakoplavnico drži v zraku. Porazdelitev plina v več balonotov je potrebna radi večje varnosti. Zrakoplavnica je zelo velika in če bi ji vdeli en sam velik balon, bi se ta gotovo ponekod drgnil, naredile bi se luknjice ali kar luknje, skozi katere bi uhajal plin. Zrakoplavnica pa se ne more držati v zraku brez plina. Čisto drugače je, če vdelamo namesto enega velikega več malih balonov. Tudi če iz enega ali dveh uide ves plin, ga je v ostalih še vedno toliko, da zrakoplavnico drži v višini. Primer, da bi začeli puščati vsi baloneti hkratu, pa je docela neverjeten.

Zadaj na trupu ali, kakor pravimo, na krmi, so krmila, ki z njimi plovilo vodimo v vse poljubne smeri. Zrakoplavnica ne vozi le v desno ali levo, ampak tudi navzgor in navzdol. Zato ima dvoje kril: eno stoji navpično,

z njim dajemo vožnji smer, drugo leži vodoravno, z njim menjamo višino vožnje.

Pod trupom vise strojne hišice, ki jih je navadno troje ali petero. V vsaki sta po eden ali dva stroja, ki ženeta velik vijak, kakršnega imajo tudi letala, vsi vijaki skupaj pa ženo zrakoplavnico. Če strojev ne bi bilo, plovilo ne bi moglo voziti v poljubne smeri, marveč bi se moralo kar prepustiti vetrom. Stroji pa zrakoplavnice ne drže v zraku, to dela plin. Zato zrakoplavnica tudi ne pade na tla, čeprav se ustavijo vsi stroji. Poleg strojnic je pod trupom še hišica za poveljstvo in krmarje z neštevilnimi pripravami in napravami za plovbo. Oblika hišic je slična obliki trupa: podolgasta in lepo zaokrožena, da zrak gladko odteka.

V notranjosti trupa, pod baloneti, vodi od nosa do krme ozek hodnik, iz katerega prideš med balonete in ogrodje, v strojnico ter k poveljstvu, v spalnice posadke, h krmilom in celo ven na hrbet plovila. Ob hodniku so

Zračni orjak R 101, ki je v noči med 4. in 5. oktobrom minulega leta tresčil na tla in pokopal pod seboj 48 moč posadke, med njimi angleškega letalskega ministra.

pritrjene velike posode za strojno gorivo, mazilno olje in vodo. Gorivo in mazilo dotekata odtod po ceveh k strojem.

Največje zrakoplavnice po velikosti prekašajo ladje. Dolge so do 260 m, debele do 40 m. Med seboj jih primerjamo po »prostornini«, to je po količini plina, ki ga vsebujejo. Če rečemo n. pr., da ima »R 101« 142.000 m³, mislimo s tem, da je v njenih balonetih za 142.000 kubičnih metrov plina. Čim več plina

je v zrakoplavnici, tem več tovora lahko vzdvigne. Največjim ga moremo naložiti za 5 do 8 železniških voz ali 50.000 do 80.000 kil. Ako bi namesto tovora v isti teži naložili ljudi, bi jih bilo kakih 900.

Tako velika reč kakor je zrakoplavnica potrebuje seveda precejšnjo posadko. Gospodar čez vse je kapetan. Poseben častnik neprenehoma nadzoruje in odreja pravo smer in višino vožnje. Njegova sobica je polna zemljevidov in raznih priprav, najvažnejši sta kompas in višinometer, ki mu omogočata delo. Podrejena sta mu dva krmarja. Eden ravna smerno, drugi višinsko krmilo. V dobro zaprti sobici z napravami za brezžično občevanje dela brzovavec. Pri vsakem stroju čuva strojnik. Posebno za to izučeni možje pazijo na balonete, na ogrodje, na posode za gorivom in z mazivom ter na cevovode. Vsako poškodbo sproti popravijo.

Ravnanje z zrakoplavnico je težavno ter zahteva mnogo znanja, izkušnje in preudarnosti. Plovilo je navadno spravljeno v velikanski lopi, ki je le malo nižja od ljubljanskega gradu. Za vzlet ga je treba izvleči na plan. Za to potrebujemo nekaj sto ljudi ali pa posebne električne vlačilne naprave, tako zvane »mačke«. V mirnem vremenu gre to precej naglo izpod rok, če pa piha le malo močnejši veter, moramo biti zelo previdni. Pri močni sapi zrakoplavnice vobče ni mogoče spraviti iz lope, ker bi jo veter moštvu iztrgal iz rok.

Prej smo rekli, da vozi zrakoplavnica tudi precej vode s seboj, pozabili pa smo povedati, zakaj. Čujmo! Zrakoplavnica v zraku plava. Iz tega

spoznamo, da mora biti v vsaki višini, v kateri jo hočemo obdržati dalje časa, natančno uravnotežena; ne sme torej siliti ne kvišku ne k tlom. Ako jo hočemo spraviti više, jo moramo olajšati za primerno težo. To storimo, ako izpustimo nekaj vode. Olajšano plovilo se seveda takoj dvigne, in sicer tem hitreje, čim več vode smo izpustili. Ako pa hočemo k tlom, moramo zmanjšati nosilno silo zrakoplavnice. To se zgodi, če zmanjšamo množino nosilnega plina na ta način, da ga izpustimo. Plin se izpušča skozi posebne odprtine v balonetih, tako zване zaklopke, ki so sicer pokrite.

V lopi in pri vzletu je plovilo tako uravnoteženo, da plava le nekaj metrov nad tlemi. Ko se izvrše poslednje priprave, odvežejo vrvi in oproščeni orjak se začne dvigati. V višini, v kateri se ni bati, da bi se kaj pripetilo, začno delati stroji in tedaj šele se začne prava vožnja.

Zrakoplavnica more voziti navzgor in navzdol tudi s samimi krmili, ne da bi bilo treba izpustiti vodo ali plin, toda le v omejenih plasteh nekolikih sto metrov; te meje so zavisne od vremena.

Za krajše postanke zrakoplavnice ne spravljajo v lopo, ampak jo rajši privežejo k visokemu železnemu stolpu, kar je laže in varneje.

Tako! Sedaj vemo o zrakoplavnici toliko, da smo si potolažili najhujšo radovednost.

Čarobne gosli.

(Sicilijanska pripovedka.)

Na otoku Siciliji je živel siromašen deček, po imenu Peter. Bil je vesel, skromen in dobrega srca. Starši so mu bili umrli, ko je bil še majhen, poslej je živel pri stari teti. Ko je dosegel štiri- najsto leto, je odšel v svet, da si zasluži vsakdanji kruh. Dolgo je hodil okoli, dokler ni prišel do starega, skopega kmeta, ki ga je vzel za pastirja, da mu čuva koze. Na žalost pa je neizkušeni Peter pozabil, da se pogodi z njim za plačo, in ko je po treh letih zveste službe hotel oditi drugam in je zahteval svoje plačilo, mu je stari skopuh dal samo tri groše. Ali veseli dečko radi tega ni bil nič manj zadovoljen. Žvižgaje je odšel po veliki cesti. Tu je srečal berača, ki mu je dejal:

— Sinko moj, umiram od gladu. Daj mi denarja, da si kupim kruha.

— Tu vzemi mojo plačo, jaz pa se vrnem, saj lahko služim še tri leta.

— Ti si priden in pošten dečko, mu odvrne berač in se v tem trenutku spremeni v prekrasnega duha. Izreci tri želje, izpolnim ti jih.

— Dobro, lepi duh. Prav ponižno te prosim, daj mi čarobne gosli, take, da ob njih zvokih morajo vsi plesati, puško, ki nikoli ne zgreši svojega cilja, in lastnost, da moje besede vsakega prepričajo in da mi nihče ne more ničesar odreči.

Duh je pristal na to in Peter se je s temi tremi izpolnjenimi željami vrnil na pristavo. V rokah je imel gosli, čez ramo pa čudežno puško. Ko je šel preko polja, je ugledal nad seboj velikega fazana.

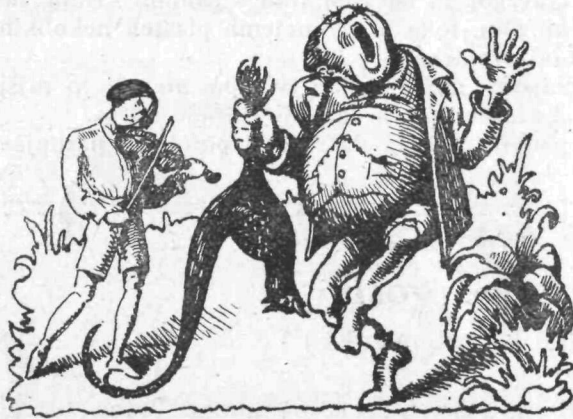
Hitro je dvignil puško, pomeril nanj ter ustrelil. Ptič je smrtno zadet padel na zemljo, toda prihitel je dečkov prejšnji gospodar in ga pobral.

— Dobro, si je mislil Peter, imej ga, toda za kazen boš plesal.

Vzel je svoje čarobne gosli in začel igrati, kmet pa se je zavrtil in plesal kot blazen. Nazadnje je začel kričati:

— Nehaj, Peter. Nisem storil prav, toda če prenehaš, ti dam tisoč zlatnikov.

Peter je prenehal in kmet mu je dal obljubljeni denar, toda takoj nato je tekel k orožnikom in prijavil, da mu je njegov bivši pastir ukradel tisoč zlatnikov.

Petra so prijeli in sodišče ga je obsodilo na smrt. Toda v trenutku, ko mu je rabelj položil zanko okoli vratu, je Peter zaprosil sodnika, naj mu dovoli še enkrat igrati na svojih goslih.

— Nikar mu ne dajte gosli, je prosil kmet, toda

Peter je imel dar prepričevanja in sodnik mu je izročil gosli. Peter je zaigral, vsi navzoči so takoj zaplesali. Igral je in igral in ni hotel prenehati, čeprav so ga že roke bolele. Vsi okoli stoječi pa so plesali, da so si že pete in podplate obrusili. Slednjič je dejal sodnik Petru, da lahko svobodno odide, kamor hoče, če preneha z igranjem.

Tedaj je Peter stopil z morišča in odnesel svoje gosli, puško in tisoč zlatnikov. Vrnil se je v svojo rojstno vas in ker je imel dar prepričevanja, je pregovoril najlepše sicilijansko dekle, da se je z njim poročila, in srečno sta živela vse življenje. B. V.

Labod, rak in ščuka.

Če med tovariši soglasja ni,
njih delo haska ne rodi,
iz truda ni uspeha, je le muka. —
Nekdaj labod in rak in ščuka
peljati voz se zgovore,
vanj vprežejo se družno vsi trije.

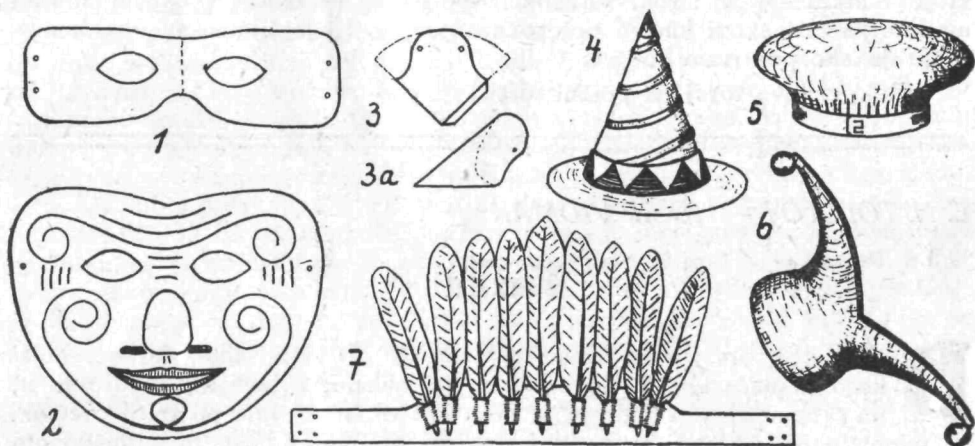
Iz kože lezejo, a z mesta voz le neče.
Saj tovor zanje ni bil še tako težak,
a kaj, ko zre labod v oblak,
nazaj rak rine, ščuka pa le v vodo vleče. —
Kdo prav ima, kdo kriv je, ni soditi nam,
le voz stoji še danes tam.

J. A. Krylov — Ivan Matelič.

Krinke in pustna pokrivala.

Za pustni torek se otroci — kaj bi se ne! — radi našemijò, saj je to že star običaj v veselem pustnem času. Toda kdo bo trošil denar za drage krinke in podobno pustno ropotijo, ki si jih vendar lahko napravite sami. Na naši sliki vidite vzorce za takšne stvarce!

Na sliki št. 1 vidimo prav običajno majhno krinko, ki pokriva le gornji del obraza; toda navkljub temu, da je majhna, nas v njej le malokdo spozna. Krinko izrežemo iz močnega papirja (kartona), jo namažemo s knjigoveškim lepilom in jo pritisnemo na črno ali barvasto svileno blago. Dobro je, če namočimo prej blago v raztopini volovskega žolca (dobimo ga za mal denar v vsaki drogeriji ali v trgovinah, kjer prodajajo slikarske potrebščine) in ga potem posušimo. To pa zato, da nam lepilo ne napravi grdih marog na svili. Blago mora ležati na papirju kolikor mogoče gladko in napeto. Nato še dobro pritisnemo, iztисnemo lepilo, kar ga je preveč, in pustimo, da se krinka do-
dobra posuši. Potem šele odrežemo blago z ostrimi škarjami natanko po

kartonu; odprtine za oči pa izrežemo z ostrim nožem. Na robih pritrđimo gumijasto vrvco, da nam krinka ne zdrkne z obraza.

Prav tako kakor zgoraj delamo tudi pri naši drugi krinki (št. 2). Nalepimo jo na svetlo blago. Ko se posuši, jo izrežemo in narišemo z barvastimi svinčniki ali naslikamo z barvicami vse mogoče komične črte, lise in maroge, ki dajo krinki in seveda tudi nam, če jo imamo na obrazu, še bolj strašen izgled. Maske napravljamo zato iz papirja in blaga, da so trde, a se dajo upogibati in da se prehitro ne raztrgajo. Glede lepila moramo biti precej izbirčni; na noben način ne smemo vzeti slabo dišечеega kleja, ker bi krinko v tem primeru zelo težko nosili.

Nos (št. 3 a) lahko nosimo pod krinko ali pa brez nje. Iz risarskega papirja izrežemo četrtino kroga, katerega premer naj znaša 6—7 cm, in narišemo nanj obliko nosu (slika 3). S krogi zaznamovana mesta so luknjice, ki služijo, da pritrđimo vanje tenko gumijasto vrvco, ki mora biti tako dolga, da gre okoli glave. Ko je nosek zlepljen, ga poslikamo kolikor mogoče pisano.

Za klobuk (št. 4) izrežemo iz kartona malo več kakor četrtino kroga, katerega premer naj bo 30 cm. Iz tega napravimo stožec in ga zlepmo. Za krajevce izrežemo krožek iz lepenke (premer 30 cm). V sredo te okrogle ploskve pa narišemo s šestilom še en krog, ki odgovarja širini glave; od srede tega obroča pa do oboda notranjega kroga pa zarežemo z ostrim nožem

črte, ki so na krožni črti oddaljene 1—2 cm druga od druge. Te vrezane zobce zganemo navzgor in potegnemo krajevce preko koničastega stožca, nanj pa prilepimo zavite roglje. Na vrhu klobuka pritrdimo še papirnat trak ali svilen pentljo in jo vijugasto ovijemo do krajevcev, kjer jo pritrdimo.

Za kuharčkovo čepico (št. 5) rabimo bel, svilen papir in izrežemo iz njega (dvojna legal) krog v premeru 35—40 cm. Iz tenkega kartona pa izrežemo progo 2—3 cm širine in tako dolgo, da se točno prilega glavi, ko jo sešijemo. Potem potegnemo v obod kroga iz svilenega papirja s šivanke nit in jo toliko zadrngnemo, da se prilega papirnatemu obroču. Svileni papir našijemo nato na obroč, izrežemo še en trak belega papirja in ga prilepimo preko šivanega roba čepice.

Norčkov klobuk (št. 6) sešijemo iz blaga iz dveh delov po kroju na naši sliki. Na konca obeh rogljev klobučka pa prišijemo še po en kraguljček, ki nam ob vsakem gibu veselo zapoje.

Za indijanski nakit (št. 7) potrebujemo nekoliko enakih, močnih gosjih ali puranovih peres (tudi petelinja so prikladna). V kos klobučevine ali blaga, ki je v sredi 4½ cm širok, na koncih pa 3 cm, vrežemo z ostrim nožem majhne zareze, skozi katere potegnemo peresa. Ko sešijemo še oba konca, je indijansko pokrivalo gotovo.

Obilo zabave torej na pustni torek!

L. N. TOLSTOJ — JOSIP VIDMAR:

Fazani.

Divji kokoši pravijo na Kavkazu fazan. Je jih tam toliko, da so cenejši nego domača kokoš. Love jih na tri načine: z jadrom, na drevju in na preplah. Lov z jadrom je takle: na okvir, ki ima po sredi prečnik, se napne platno. Platno mora biti predrto. S tem jadrom in s puško gre lovec ob jutranji zarji v gozd. Jadro nosi pred seboj in opazuje skozi luknjico fazane. Fazani se zjutraj pasejo po jasadah. Kedaj cela družina — koklja s piščanci, kedaj petelin s kokošjo, kedaj po več petelinov skupaj.

Fazani človeka ne vidijo, platna se pa ne boje. Tako se jim je lahko približati. Lovec postavi jadro na tla, vtakne puško skozi luknjo in ustrelj žival, ki si jo je izbral.

Na drevju love fazane takole: domačega psa spusti lovec v gozd in hodi za njim. Ko pes najde fazana, plane proti njemu. Fazan zleti na drevo in pes prične lajati nanj. Lovec sledi laježu, pride in ustrelj fazana na drevesu. Ta lov bi bil lahek, če bi fazan sedel na drevo na odprtem mestu in če bi pokonci sedel na drevesu, da bi ga bilo razločiti. Toda fazan sede vedno na gosto drevo v goščavi in se skriva med veje, čim zagleda lovca. In težko je v goščavi pretakniti se do drevesa, na katerem sedi fazan, in je ptiča tudi težko opaziti. Dokler pes sam laja nanj, se ga fazan ne boji: sedi na vejici in se celo ščeperi in bije s krili. Čim pa zagleda človeka, se takoj zlekne po veji, tako da ga samo izurjen lovec lahko opazi; kdor ni vajen, bo stal poleg njega in ga ne bo razločil.

Kadar se kozak plazi k fazanu, si potegne čepico na oči in ne gleda navzgor, kajti fazan se boji človeka, ki ima puško, najbolj pa se boji njegovih oči.

Na preplah jih love takole: lovec vzame lovskega psa in hodi za njim po gozdu. Pes zavoha, kje so ob zori hodili in se pasli fazani, in prične iskati sled. In če narede fazani še tako zmešnjavo, dober pes vedno najde poslednjo sled, po kateri je fazan odšel s paše. Čim dalje gre po sledi, tem bolj mu bo vonjalo, in tako pride do kraja, kjer sedi ali hodi fazan po dnevi v travi. Ko pride blizu, se bo psu zdelo, da je fazan tik pred njim, pričel bo hoditi vedno bolj oprezno, da bi ga ne prepodil, in se bo vstavljajal, da bi namah planil in ga vjel. Ko pride pes čisto blizu, fazan zletí in lovec lahko strelja.

Milton in Bulka.

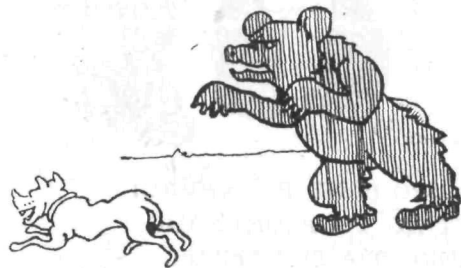
Za lov na fazane sem si nabavil lovskega psa. Ime mu je bilo Milton. Bil je velik, suh, siv in pegast, s povešeno spodnjo ustnico in dolgimi uhlji, ter zelo močan in pameten. Z Bulko se nista grizla. Sploh ni nikdar noben pes Bulke ugriznil. Navadno je pokazal samo svoje zobe, pa je vsak pes podvihjal rep in šel proč. Nekoč sem šel z Miltonom na fazane. Nenadoma je pritekel Bulka za mano v gozd. Hotel sem ga pregnati, pa ga nikakor nisem mogel. Da pa bi ga odvedel domu, je bilo predač. Mislil sem si, da mi ne bo delal napote in sem šel naprej. Toda čim je Milton zavohal fazana v travi, je planil Bulka predenj in je pričel begati na vse strani. Rad bi bil pred Miltonom splašil fazana. Duhal je nekaj v travi, skakal in se vrtil, toda njegov vonj je bil preslab, da bi bil sam našel sled. Zato je gledal na Miltona in je tekel tja, kamor je zavil Milton. Kakor se je Milton premaknil po sledu, že je bil Bulka pred njim. Klical sem ga nazaj, ga tepel, pomagalo ni nič. Čim je pričel Milton iskati, je skočil predenj in mu je delal napoto. Že sem hotel iti domu, ker sem mislil, da je lov pokvarjen; toda Milton si je izmislil boljši način, kako Bulko preslepiti. Storil je takole: čim je skočil Bulka predenj, je Milton zavil od sledi v drugo smer in se je delal, kakor da išče. Bulka je stekel, kamor mu je pokazal Milton, Milton pa se je ozrl name, mi pomahal z repom in krenil spet po pravi sledi. Bulka je planil spet k Miltonu in stekel naprej, Milton pa nalašč spet deset korakov v stran zaradi Bulke, mene pa je povedel naravnost. Tako je vso pot varal Bulko in mu ni dal pokvariti lova.

Pust, oj pust, ti čas presneti! . . .

LUKEC NAŠ JE BISTRA GLAVA,
V GLAVI VSAKA MISEL PRAVA:
PA SPOSODI SI OD DEDA
KOŽO STRAŠNEGA MEDVEDA.

NA HODNIKU PUFKO LAJA,
PA SE DOLGO NE USAJA:
KO ZVERINO JE ZAPAZIL,
REP MED NOGE JE OPLAZIL.

ZDAJ NAD MUFKA BRŽ PRIHRUJE,
KI NA MIŠI OPREZUJE:
MUC ZAPIHA IN ZBEŽI,
KER MEDVEDA SE BOJI.

BINČEK PO DVORIŠČU SKAČE,
TRGA IRHOVNATE HLAČE:
ZVER ZAGLEDA, ZAKRIČI
PA DOMOV JO POCEDI.

JOJMENE, TO JE ZABAVA,
TO JE BILA MISEL PRAVA!
KAJ PA, ČE BI ŠEL NA CESTO,
DA GA VIDI CELO MESTO...

SMUK SKOZ VRATA, PUSTNI KLJU-
KEC

MAHNE JO POREDNI LUKEC.
STRAŽNIK VIZAVI STOJI
IN MEDVEDU SE SMEJI.

GOSPODIČNE PO NAVADI
ŠETAJO PO PROMENADI.
MIŠKO TJA SE ZAPRAŠI,
PUNČKE Z VRISKOM RAZPRŠI.

MEDVED SE OKROG OZIRA,
NOVIH ŽRTEV SI IZBIRA...

JOJMENE, GLEJ, IZZA HIŠE
STRAŠEN BULDOG JO PRIBRIŠE.

OJ MEDVEDJA ZVER UBOGA,
HUDA ČAKA TE NADLOGA.
OSTRI PASJI ZDAJ ZOBJE
V BEDRO SE MU ZASADE.

MEDVED JOKA, TULI, VPIJE,
SOLZA IZ OČI MU LIJE.
STRAŽNIK NA POMOČ HITI,
PENDREK V ROKI ZAVIHTI.

DAME VSMILJO SE RADE,
BODI STARE ALI MLADE:
BRŽ MEDVEDA SLEČEJO
IN DOMOV GA VLEČEJO.

OČKI PA SE NIČ NE SMILI
LJUBI SINČEK V HUDI SILI:
HITRO V SOBO SKOČIJO,
LESKOVKO NAMOČIJO...

Prvi srečni dan.

Jedva se je utegnilo solnce dvigniti nad drevje, je prišla Zo-Zo. Vrgla sem se k njej z radostnim krikom. Izpustili so me iz kletke. Srečna sem se takoj vzpela na roke Zo-Zo. Napela sem ustne in jo poljubovala na ličice. Smejala sem se in jokala.

Zo-Zo me je odnesla v kočo belih ljudi in me nakrmila. Kmalu me je posadila v velik košek. Tam je bilo postlano s puhom in mehko travo. Renčala sem od zadovoljstva. Govorila sem, da sem zelo, zelo srečna, da se nočem ločiti od Zo-Zo.

Ne vem, če me je razumela? Ljubko se mi je nasmehnila in me božala po glavi. Šepetala mi je: »Kaška! Moja mala, mila Kaška!« Podobno je to besedi Ket in v ustih Zo-Zo se glasi ljubkeje.

Ah! Ko pišem te besede, mi hoče srce kar skočiti iz prsi. Taka sreča! Nisem več v kletki. Zapustila sem naselbino črnih ljudi. Sem z Zo-Zo in hrepenim v široki svet. Dokod — mi je vseeno. O, da bi se nikdar ne ločila od dobre, vedno nežne in vesele Zo-Zo!

Zo-Zo gre, podpirajoč se s palico. Za njo pa nese zamorec moj košek. Jaz gledam na Zo-Zo in se ničesar ne bojim.

Gremo preko gorá.

Prehajamo na planjavo, pokrito z odlomki skal. Vidimo čisto čredo »Dolgih gobcev«. Grejejo se na solncu in zbeže, čim ugledajo zamorce.

Črni ljudje nosijo zaboje na glavah. Poleg Zo-Zo koraka beli človek, ki ljubi Zo-Zo tako kakor jaz. On ji tudi poljublja roke in skrbi zanjo. Venomer ji gleda v oči.

Na krajih, kjer raste visoka trava, se pasejo antilope. Okoli letajo ptice. Cesta loči džunglo, kjer vlada mrak.

Ko je solnce plavalo visoko, smo se zadrževali v senci. Zamorci so zbrali kup suhih vej. Eden izmed njih se je sklonil nadnje in namah sem ugledala blisk, ki se je zakresal z malega lesa v roki črnega človeka.

Veje so začele metati raz sebe nekaj rdečega in žoltega. Nad tem vsem so se dvigali beli in črni oblaki.

»Ogenj je gotov!« je zaklical beli človek.

Aha! Torej ti rdeči in žolti jeziki so — ogenj!

Zamorci so začeli jesti. Zo-Zo in beli človek — tudi. Iztegnila sem ročico, da bi mi dali pokusiti.

Zo-Zo mi je podala črn, topel košček. Povohala sem ga oprezno in nalahko odmaknila od sebe roko Zo-Zo.

Jaz bi tega nikdar ne požrla!

Zato pa mi je drugi košček — beli in mehki zelo ugajal. Dišal mi je kot manjoka.

»Ali ti je ugajal kruh ‚Kaška?‘« me je vprašala Zo-Zo.

»K r u h?!« Nova beseda... Zapomnila si jo bom.

Zo-Zo kliče belega človeka tako čudno, da njegovega imena ne morem ponoviti. Nazivala ga bom po svoje — To.

On mi je dal košček papaje. Ah! Ah! Ah! Medlim za papajo! To je dobro zame in za Zo-Zo.

Trudim se, da bi razumela, o čem oni govoré.

Po južini smo šli dalje. Znova smo naleteli na »Dolge gobce«. Kaj dela brez mene mala Go? Čemu ni Zo-Zo tudi nje vzela s seboj? Ob spominu na Go mi gre kar na jok...

Beli človek gre na čelu vse čete. Tako je delal tudi moj atek Rru, a za njim — Kir.

Gotovo je To vodnik kakor onadva.

Čudim se ljudem. Njim ni potreba kakor nam šimpanzom iskati živeža. Vse imajo s seboj. Ne hodijo na vodopoj. Če hočejo piti, reče To zamorcem: »Vode!«

Zamorci prinesejo vode in jo postavijo na ogenj. Iz vode se kmalu dvignejo beli oblački, podobni megli.

Jaz bi ne mogla piti te vode! Vroča je.

Vem o tem, ker sem se je dotaknila s prstom. Zbolelo me je tako, da sem presunljivo zakričala.

Zo-Zo mi je takoj namazala prst z neko belo in lepljivo stvarjo. Bolečina je takoj ponehala.

Ali ni bilo to zdravilo, o katerem nam je pripovedoval Ngu-Ngu? Če je tako, je zdravilo dobro.

Nikdar več se ne dotaknem ne ognja in ne tople vode!

Ogibala se ju bom od daleč.

D a n n o v i h č u d e ž e v .

Danes zjutraj je pritekel zamorec in nekaj zakričal.

To je zgrabil puško in stekel v džunglo. Oddaleč sem slišala po-
kanje strelav, a enega popolnoma od blizu.

To se je vrnil zelo zadovoljen. Za njim so nesli zamorci ubitega leoparda in veliko pisano kačo.

To je dober, ker ubija leoparda, ki napadajo šimpanze. Sovražim leoparda, ker je umoril atka, Mi-Ri in malo šimpanzko, ki niti hoditi ni znala.

To zatira velike kače, ki zasledujejo opice. Spominjam se, kako je taka kača požrla malega Ako ...

Ljudje so zelo mogočni in modri! Manjši so od slonov, toda silnejši. Beli lovec je le enkrat ustrelil pa je ubil ogromnega slona.

Takrat ... na savani, v soteski, kraj naših gorá, ko sta še živela atek in mamica — ubožica ...

Če bi bili šimpanzi tako modri kot ljudje! Ne bilo bi jim treba hoditi na vodopoj in iskati živeža za vsak dan.

O, ljudje so zelo modri! Oni so se izmislili nekaj, v čemer nosijo in shranjajo vodo. Imenujejo to p o s o d o. Delajo jo iz gline. Videla sem danes zamorke, ki so delale posode. Srečali smo jih blizu majhne naselbine. Zdi se mi, da to ni težko delo.

Če bi se vrnila k svojim, bi naučila šimpanze delati posodo iz gline.

Tedaj bi samci po vrsti hodili po vodo za ves rod, a male opice ne bi umirale na vodopojih.

Najčešče preže tam na nas sovražniki: leopard, kača, krokodil in civeta.

Ljudem ni treba iti vsak dan v džunglo ali na savano po živež. To delajo redko. Naberó mnogo živeža in ga shranjajo v domu ...

Tega naučim šimpanze, ko se povrnem ... Sicer pa ne vem, ali se še kdaj povrnem v našo naselbino na drevesih v džungli ...

Ne mislim o tem, ker mi je dobro z Zo-Zo. In s To tudi.

Ljubim ga, ker ubija leoparda in kače. Dolgo sem mu poljubljala roko zato, a on me je praskal za ušesom.

Ljubim ga zelo!

(Dalje prih.)

Pa Belalang.

(Malajska pripovedka. Pripoveduje dr. A. Debeljak.)

To je povest iz dežele Halban Čondung. Tu je vladal kralj Indera Maja, služilo mu je mnogo ministrov in oprod. V njegovi kraljevini je živel mož, ki je imel tri otroke. Eden njegovih sinov se je imenoval Belalang in zato so vsi ljudje klicali starega Pa Belalang, to se pravi Belalangov oče. Prišlo je nekoč leto, ko se je na polju riž slabo obnesel, četudi je bila suša. Možak, ki je imel tri otroke, je bil zbog tega jako žalosten in je hotel dobiti kakršne koli hrane. Pa si ni vedel pomagati. Le tupatam je uhvatil nekaj krompirja, sladkornega trsa, banan, tara in podobnih stvari. Ko je na ta način trpelo nekaj časa, je nazadnje napočila deževna doba in vsak kmet je šel obdelavat svoje njive. Nekateri so urejali drage za namakanje ali popravljali jezove, kolikor so bili pokvarjeni. Drugi zopet so orali in sejali. Čim je bila setev pri kraju, so mogli počivati brez skrbi, ker je medtem riž rastel. Posamezni so postavljali pri svojih poljih čuvajnice, da bi žetev hlabro branili vseh sovražnikov, kakršni so kukci, žužki, miši in divji prasci. Tako so se trudili ljudje, samo Pa Belalang, oče treh otrok, je zadovoljno spal noč in dan v svoji hiši, na veliko nadlogo svoji družini, ki ni vedela, kako se bo posledaj preživljala.

Neki dan je rekel Pa Belalang enemu svojih sinov, ki mu je bilo ime Si Belalang: »Gorje, sinko! Kaj naj vse to pomeni? Ničesar nimamo, kar bi mogli jaz in moja rodbina jesti.« Sin je odvrnil: »Kaj pa misliš početi?« »Namenil sem se,« je dejal oče, »onemu možu, ki orje svoje rižišče, skriti bivole. Odženiva jih v grmovje, kakor hitro pa mož zažene krik, da so se mu izgubili, mu porečeva, da veva, kje so.«

Ko se je Pa Belalang tako posvetoval s svojim sinom, je prišlo poldne in možak, ki je rabotal na njivi, je bil truden. Odšel je domov, da se najé, napije in nekoliko naspí. Njegovi bivoli so ostali na meji privezani: žrli so travo in njih zaprežnice so jim tudi dovoljevale, da so se kopali v močvirnici. Si Belalang je šel po očetovem navodilu na kraj, kjer so bili bivoli privezani. In ko je njih lastnik odšel, jih je prijel za vprežno vrvo, jih odpeljal ter privezal za veliko drevo, blizu miljo daleč proč. Nato se je vrnil k svojemu očetu in mu povedal, kako je stvar opravil. Kako vesel je bil oče, ko je slišal, da je sin vse tako naredil, kakor mu je bil naročil!

Ko je prišlo popoldne, so se vsi kmetje vrnili na svoje njive, da bi nadaljevali svoje delo. Toda oni mož je opazil, da sta mu bivola izginila. Dolgo ju je iskal, pa zaman. Menil je: »Pa bi le rad vedel, kam sta prešla. Ko bi mi le kdo vedel svetovati!« Tedaj se je oglasil Si Belalang: »Moj oče razume nekoliko prerokovanje.« Kmet je vprašal: »Ali res, prerokovati zna?« »Seveda.« Potlej je velel mož: »Pojdiva do Pa Belalanga, jaz bi želel, naj mi prerokuje.« In sta šla.

Osorej je bil Pa Belalang doma. Pozdravil ju je, jima ponudil betela (rastline za žvečenje) in rekel: »Kaj vaju je privedlo semkaj?« Možak je odgovoril: »Prišel sem k Pa Belalangu, da bi mi svetoval, kje naj iščem svoja bivola. Doslej jih nisem mogel najti.« Pa Belalang je dejal: »V tem sem nekoliko zveden. Ako želita, bom prerokoval.« Nato je prinesel star popisani papir in gong (kovinsko ploščo), na katerega se je dalo s prsti igrati, in govoril: »Dva bivola sta izginila. Opoldne sta bila po nekem čaru privezana za veliko drevo, nekako eno miljo daleč odondod. Ako pri tej priči ne odhitita tja, sta menda poginila.«

Ko je mož čul take besede iz Pa Belalangovih ust, se je močno razveselil ter odšel iskat svoja bivola. Čez nekaj časa je dospel na mesto, kjer

jih je Si Belalang privezal. Bila sta napol mrtva od žeje. Gnal jih je domov in bil trdno preverjen, da Pa Belalang ume vedeževati. Kasneje ga je obiskal in mu prinesel darov: riža, tobaka, pražiljke, rib in sličnih reči; vredne so bile najmanj 50 zlatnikov. Pa Belalang se je sam pri sebi neznansko radoval, ko je sprejel moževa darila. Z veliko zadovoljnostjo je pričel jesti s svojo obitelji.

Kakor že povedano, je v tej deželi kraljeval Indera Maja. Neko noč je bilo Njegovemu Veličanstvu ukradenih sedem skrinjic polnih zlata, draguljev, cekinov in drugačnih dragotin. Nj. Veličanstvo je ukazalo gongati na trgu glavnega mesta ter razglasiti: »Kdor bi mogel kralju dognati, kje je v zadnji noči ukradeni zaklad, naj se javi!« Ko je to slišal seljak, ki so se mu bili izgubili bivoli, je govoril: »Jaz vem za dober svet. Pri nas živi neki Pa Belalang, ta je precej več v vedeževanju. Meni so se bivoli izgubili in možakar je brž uganil, kje so.« Glasnik je vprašal: »Kje je njegova hiša?« »Ondile,« je rekel seljak. Glasnik je šel torej tja in dobil Pa Belalanga doma. Vprašal ga je: »He, Pa Belalang, je res, da znaš napovedovati?« Ta pa se je odrezal: »Tako za mrvičko pa znam zares.« Nato mu je velel klicar: »Odpravi se torej na pot do Nj. Veličanstva, Nj. Veličanstvu je bilo namreč nocoj ukradenih sedem skrinjic.« »Dobro,« je pritrđil Pa Belalang.

Šel je s slom k Nj. Veličanstvu. Čim je vstopil, ga je kralj pozdravil z besedami: »O, Pa Belalang, ali znaš vedeževati?« Pa Belalang je odvrnil: »Tisočkrat prosim odpuščanja, zapovednik, majčkeno znam vedeževati. Saj ima tvoj suženj doma v štirih skrinjah knjige, ki vsebujejo vso zgodovino ukradenih stvari. «Ako je stvar taka«, je govoril kralj, »se vrni čez teden dni, hočem da mi potlej poveš, kam so prešle ukradene reči. Če pa ne boš vedel, bogme, te dam usmrtiti, ker si me nalagal, ko si trđil, da imaš doma štiri skrinje s čarodejskimi knjigami.« Pa Belalang je dejal: »Ostani zdrav, kralj, tvoj nalog sprejemem: ako Bog da, ti bom vedeževal.« Nato je prosil dovoljenja, da bi šel domov. Od Nj. Veličanstva je dobil tisoč zlatov za svoje stroške.

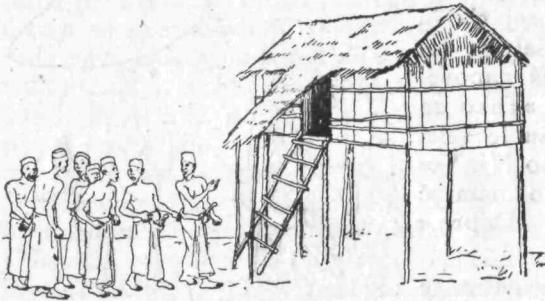
Najpred je krenil na trg in kupil riža, rib, olja in moke ter odnesel vse skrivoma svoji ženi. Ta ga je vprašala: »Odkod pa ima Pa Belalang toliko reči? Menda pač ni kradel?« In on ji je rekel: »Kradel nisem. Kralj me je dal k sebi poklicati in mi naročil, naj vedežujem, kam je prešlo sedem skrinjic z dragocenostmi, ki so bile ponoči ukradene. Iz te moke bomo pekli kruh, po katerem se mi je zahotelo.« Žena je tedaj pripravila vse potrebno in jeli so kruh peči.

Upehan od sestanka je potem Pa Belalang legel. Njegova žena je pekla kruh na ognjišču. Testo je razdelila na sedem delov in Pa Belalang je poslušal, kako se peče prvi kos v naoljeni ponvi. Ko je to slišal na sredi hišice ležeč, je dejal: »Eden,« in tako je štel hlebčke. Tačas pa se je zgodilo po volji Alaha, najvišjega zapovednika, da je med njegovim štetjem glavar tatov, ki so Nj. Veličanstvu odnesli dragocenosti, stal baš na dvorišču Pa Belalangove hiše. Po gozdni poti je bil namreč dospel do njegove stavbe.

Ko je Pa Belalang čul, kako se peče drugi hlebček, je štel: »Dva,« in tudi od tatov sta bila medtem dva na dvorišču. Ko je štel tri, so bili tam trije možje. In ko je Pa Belalang preštel sedem kruhkov, je bilo tudi na dvorišču sedem tatov. Tedaj se je oglasil glavar tatov: »Prijetelji, glejte stari Pa Belalang ve, da smo tukaj, pa še videl nas ni. Potem pa gotovo ve tudi to, da je nas sedem ukradlo kraljeve dragotine. Dobro bo, če stopimo do njega in mu priznamo, da smo mi kralja okradli. »Ostalih šest mu je pritrnilo: »Dobro, pojdimo do njega, priznajmo vse, da ne izgubimo življenja, da nas ne bi dal kralj usmrtiti.«

Tako so šli tatovi tja in potrkali na duri. Pa Belalang je kliknil: »Kdo je?« Rekli so: »Radi bi govorili s Pa Belalangom.« Ta jim je odprl duri in sedem tatov je vstopilo. Dali so Pa Belalangu roko in sedli. Pa Belalang je rekel: »Odkod prihajate in česa bi radi?« Tatje so odgovorili: »Prišli smo Pa Belalanga prosit, naj nam podari življenje, da ne bomo usmrčeni. Kajti mi

smo vzeli kralju skrinjice z dragotinami. Vemo, da bi bil Pa Belalang prišel na to, tudi če mi ne bi bili priznali resnice, zakaj on nas je štel, ko smo prihajali, čeprav je bil v hiši in ni mogel ven videti.«

Ko je Pa Belalang slišal take besede, ga je obšlo veliko veselje. Odhrkal se je in govoril: »To se razume, da vem. Mar vas nisem štel, ko ste prihajali,

čeprav sem bil v hiši in nisem mogel ven gledati? Ali mogoče ni res, da sem vas štel?« Dolgoprstniki so dejali prestrašeni: »Res je, zato pa se vsi bojimo, da bi nas Pa Belalang ovadil kralju. Tedaj bi morali vsi umreti, kralj bi nas dal usmrtiti.« Pa Belalang je dejal nato: »Otroci, če poveste po pravici, ne boste usmrčeni. Kje je kraljev zaklad skrit?« »V šumi smo ga zakopali,« so rekli tatje. »Nekako miljo od tod proti jugu. Vse je skrito v zemlji. Pa Belalang more kralju zaklad vrniti.« Pa Belalang je takrat odgovoril: »Dobro, ampak nikar lagati. Ali pa porečem kralju, naj vas da vse umoriti.« Tatje so prisegli, da je njih izjava istinita. Nato je Pa Belalang pogostil uzmoviče s kruhom, ki ga je njegova žena v tem spekla. Ko so se najedli, so nadaljevali svojo pot.

Drugo jutro je krenil Pa Belalang h kralju Inderi Maji. Nj. Veličanstvo je nemudoma vprašalo: »Kaj je novega, Pa Belalang? Ali se ti je posrečilo pojasniti zadevo s pomočjo čarovnih knjig?« Pa Belalang je odvrnil: »S pomočjo Alaha, vsemogočnega, se je tvojemu sužnju obneslo, da je to našel v starih bukvah, zapovednik. Odkril sem knjigo, kjer stoji pisano: »Zaklad, ki ga je nestalo, v celoti sedem skrinjic, je sedem tatov odneslo proti jugu in zagreblo v zemljo, vendar je nepoškodovan.« Ko je Nj. Veličanstvo slišalo take besede, je ukazalo dvema ministroma, sto oprodam in tisoč meščanom, naj gredo pri tej priči iskat dragocenosti. Vsi so pozdravili ter se napotili. Medtem je Nj. Veličanstvo čakalo v sprejemnici s Pa Belalangom, okoli njega pa odposlanstvo ministrov, dvorjanov in služinčadi.

Toda naj popišemo napor ministrov, oprod in občanov pri iskanju kraljevih skrinjic. Čez nekaj časa so prispeli v pragozd na južni strani. In z Alaha, vsemogočnega, voljo so srečno prišli na kraj, kjer so tatini zagrebli skrinjice. Naleteli so na jamo, ki so jo vidoma človeške roke zasule. Minister je pozval drevorezce ter jim ukazal tu kopati. Tako so našli skrinjice. Za-

povedalo se jim je, naj jih ogrebejo in dvignejo iz jame. Potem so jih nesli Nj. Veličanstvu.

Nj. Veličanstvo je stopilo s prestola in besedilo: »Bogme, ta Pa Belalang je srečen, velika je njegova modrost in njegova korist zame.« Nj. Veličanstvo je to izreklo s prisrčno radostjo in govorilo zatem, Pa Belalangu v obličje zroč: »Od danes bo Pa Belalang nosil naslov dvorskega zvezdoslovca. Kdor pa bi mu hotel reči še »Pa Belalang«, takemu dam jezik odrezati!« In vse ljudstvo, ministri ter oprode so vzeli na znanje in ravnanje, da mu je treba reči »dvorski zvezdoslovec«.

Nato je reklo Nj. Veličanstvo: »No, dvorski zvezdar, podarim ti eno izmed skrinjic. Nesi jo domov in jo daj svoji deci.« Dvorni zvezdar je odgovoril: »Tisočkrat prosim oprostjenja, zapovednik, najpokorneje se zahvalim za podarjeni zaklad, le daruj mi kolikor mogoče dosti, mnogo otrok imam doma.«

Tedaj je kralj velel, naj se napolni zaboj z zlatom, žlahtnimi kamni, demanti in topazi ter pošlje dvornemu zvezdarju na dom. In dvorski zvezdar je prosil dovoljenja, da bi smel domov. Povrnil se je v svojo hišo in se v svoji notranjosti veselil, on in otroci njegove žene.

(Dalje prihodnjič.)

FRANKA LAVRENČIČEVA:

Hude sanje.

*Zalostno Tonček naš zjutraj je gledal,
mamici svoje sanje povedal:
»Presrečen sem bil, ker kostanj sem pekel,
bilo je toplo, pa suknjič sem slekel.
Deca okrog mene posedala
in me z zavistjo gledala,
ker sem lep kostanj imel,
zraven pa dinarje štel.
Sosedov Tomaž na vse grlo je vpil:
»Glej, ta je pa živ v peklu že bil!
Obraz mu je črn in tudi roke —
peklenšček bi bil, če imel bi roge'.
Razžaljen zakadil sem v njega se ljuto
in dal za uho mu krepko klofuto.
Ostali so dečki v tem vse mi pobrali,
pojedli so kostanj, denar pa pokrali.
Nesreče je konec zdaj, mamica mila,
hvala ti lepa, da si me zbudil!«*

5.
RISBA.

Kateri spis v letošnjem „Zvončku“ upodablja gornja risba? Ime pisatelja? V kateri številki in na kateri strani si čital besedilo k tej sliki?

REŠITEV UGANK IZ PETE ŠTEVILKE:

1. Zastavica v podobah: Lopata kmeta in kralja v jamo spravla.
2. Zagonetni demant: 1. rep, 2. revež,
3. Levstik, 4. Peter, 5. žir.
3. Dve posetnici: 1. železničar, 2. postajenačelnik.
4. Pike na dominah: Mesto, kjer stanejo dečki, je Kamnik.
5. Dopolnjenki: 1. Sava, osat, kosa, 2. kava, ukaz, moka.

Vseh pet ugank so rešili:

Dragica in Ljubica Kosem, Olga Gnjezdica, Ljubljana; Vida Kovačič, Herman Vidmar, Maribor; Vidica Koren, Kopivnik pri Mariboru; Zalokar Štefka, Metlika; Ivan Zunter, Ivo Mihev, Podpeca pri Prevaljah; Marjanka Prestor, Jelena Toman, Moravče; Marija Majcenovič, Radmirje; Elza Millošnič, Guštanj; Nada Uršič, Catež ob Savi; Herman Suchy, Niš; Kaiser Milka, Dravograd; Zoran Jerin, Zalokar Srečko, Rožanec Karel, vsi iz Celja; Anica Šramel, Vida Kosem, Trbovlje-Vode; Jenko Vladko, Hrastnik; Milena Mazlu, Srečko Vodnik, Ptuj; Vanda Pelko, Adamič Leo, Toplice pri Zagorju; Miloš Bučar, Ruše pri Mari-

boru; Kurnik Majda, Velenje; Stojan Drašček, Zalog pri Ljubljani.

Štiri uganke so rešili:

Joško Babič, Radovan Vrbl in Mirko Mihelič, Maribor; Ljudevit Perdinsek, Breg pri Ptuju; Anica Semova, Ljubno; Jožica Drobnič, Živka Flajšman, Jožica Mevin, Zinka Ruch, Metlika; Vandot Sonja, Ljubljana; Slavko Hočevar, Metlika.

Tri uganke so rešili:

Dušan in Boris Dernovšek, Sv. Barbara v Slov. goricah; Ozvald Branko, Celje; Stefanija Čajna, Laško.

Dve uganki sta rešili:

Mira Pstross in Špelca Florjančič, Bled.

Eno uganko sta rešili:

Staša Bahovec, Ljubljana; Mimica Ibovnik, Bled.

*

UGANKARJI, POZOR!

Novo nagrade!

Spet se bo razvnel boj za dolnje lepe slovenske mladinske knjige. Vsak kdor reši vse naše uganke, lahko upa, da se mu nasmehne sreča!

1. Gangl: Zbrani spisi, VII. zvezek.
2. Šilih: Nekoč je bilo jezero.
3. Rapč: Mladini, VI. zvezek.
4. Baukart: Marko Senjanin, slovenski Robinzon.
5. Komanova: Narodne pravljice in legende.

Naše knjige bodo ravno prijetno čtivo za velikonočne počitnice. Mnogo sreče in poguma! Na svidenje!

*

ZAPOMNITE SI TOLE:

Evkaliptovo drevo, čigar domovina je daljna Avstralija, raste petkrat hitreje kot naše listnato drevje. V desetih letih naliže kuje v višino že petnadstropni hiši (30 m). Pri tej hitri rasti izsesa obilico hrane — vode iz zemlje, zato ga sadijo po močvirnih krajih, da jim osuši in izboljša zemljo.

Kavčuk za neštete milijone avtomobilnih koles pridobivajo iz mlečnega soka kavčukovega drevesa, ki raste divji v vseh pragozdih vročih dežel in ga gojijo umetno v velikanskih nasadih v Angleški in Holandski Indiji.

*

MEH ZA SMEH.

Zlata ribica.

Peterček je dobil od svojega očeta zlato ribico za god. Ko je stopil naslednji dan k posodi, je našel ribico mrtvo. Ves obžojkan je potožil očetu: »Očka, moja ribica je utonila!«

Spoštovani g. Doropoljski!

Spomladi, ko sem dopolnil 6 let, me je tatek za rojstni dan naročil na »Zvonček«. Zdi se mi tako lep! Že takrat sem znal čitati tiskano, sedaj pa znam tudi pisano, čeprav se v šoli še nismo učili vseh črk. Hodim v 1. razred in g. učitelj je rekel, da bom odličnjak. Učimo se vse hrvatski. V Ljubljani imam staro mamo, nonico, nonota, strice in tete in še 2 bratrančka, Nizkota in Janezka. Tu imam pa mamico, tateka in sestrico Lorico. Sv. Miklavža sem že prosil, naj mi kaj prinese. Tebe pa prosim, da me zapišeš med koticarje in Te lepo pozdravljam!

Marjanček Matul, Gjurgjevac.

Odgovor:

Dragi Marjanček!

Dobri svetnik Miklavž Ti je gotovo prinesel mnogo sladkega in koristnega, no — danes je pa še Tvoje ljubeznivo pisemce v ljubem »Zvončku« zagledalo beli dan. Tako se pridnim učencem izpolnijo vse želje.

Zdravo!

Gospod Doropoljski.

Kenjeni gospod Doropoljski!

Prosim Vas, da uvrstite tudi mene med Vaše koticarje. Sem učenka 5. razreda osnovne šole. Najljubša predmeta sta mi zgodovina in spise. Jako rada čitam »Zvonček« in mladinske knjige. Na Vaš list sem naročena že dve leti.

Stanujem v lepih Trbovljah. Najbolj mi ugajajo visoke planine okoli našega kraja. Napravila sem že več izletov na Sv. Planino in na Kum. Otdot so krasni razgledi po naši lepi Dravski banovini.

Iskreno Vas pozdravlja

Emica Persogliova, Trbovlje.

Odgovor:

Ljuba Emica!

Tako je prav: Kadar si za šolo vse opravila, sedeš h knjigam, kajne, kako to človeku dobro de. Kdor mnogo čita, tudi v šoli marsikaj lažje razume. O lepem vremenu pa večkrat poletiš v lepo naravo, to krepi telo in sveži duha. Morda se še kdaj srečava na Sv. Planini.

Zdravo!

Gospod Doropoljski.

Velecenjeni g. Doropoljski!

Danes Vam prvič pišem in prosim, da me sprejmete med koticarje.

Hodim v drugi razred srednje šole v Ljubljani. Učim se še precej dobro. Ljubim vse predmete.

Veselim se in vsak mesec željno pričakujem Vaš cenjeni list »Zvonček«, ker mi vsebina jako ugaja, najbolj pa Vaš kotichek.

»Zvonček« dam čitati tudi svojemu prijatelju, ki ga prebira z enako navdušenostjo.

Z odličnim spoštovanjem

Dežman Leopold in njegov prijatelj, Sp. Šiška.

Odgovor:

Dragi Leopold!

Ker si prijatelj mojega koticčka, te prav gotovo zanimajo tudi naše uganke. To pot sem spet razpisal nagrade, lepe mladinske knjige. Ali se bosta s prijateljem kaj potegovala zanje?

Morda prav na vaju čaka žreb, naš muhasti sodnik.

Z iskrenimi pozdravi!

Gospod Doropoljski.

..... Ostala pisma priobčimo prihodnjič!

Iz mladih peres . . .

(Prispevki „Zvončkarjev“.)

KRIŠTOF KOLUMB.

Stoji ob morju fantič mlad,
po morju bi pojadril rad.
A stara mati doma leži,
odjadрати ga ne pusti.
»Kaj bom prosil, spraševal,
jokal, tožil, tugoval,
v deželę pojdem, kjer raste zlato,
poiskal ga bom in moje bo.«
Glej po bregu sestrice hiti,
žalostna je, vroče se solzi.
»Bratec, ali res nas zapustiš?
Se valovom temnim izročiš?«
»Tiho bodi, sestra mala,
kaj boš tukaj klepetala.
Jaz grem v deželo, kjer raste zlato,
v roko še sežem ti za slovo . . .«
In ob breg so se vesla uprla,
na bregu od tuge je sestrice mrla.

*

V daljavi pokažejo jadra se bela
in zopet je sestrice bila vesela.
Ponosen se vrnil je Krištof nazaj,
ladjo obdajal zlata je sijaj.
»Mamica, sestrice, bodita veseli,
zdaj bomo lahko brezskrbno živeli.
Dolgo sem se z valovi boril,
končno Ameriko sem odkrill!«

Drago šega, Ljubljana.

KAZNOVANA TRDOSRČNOST.

Na strmi skali je stal pred mnogimi leti krasen grad. V njem sta prebivala trdosrčni grof in blaga gospa grofinja.

Lep dan je bil. Ljudje so orali na polju, kar se zasliši iz vasi krik. Kmetje so prihiteli z njiv in zagledali Bončarjevo hišo v plamenih. Kmet in njegova družina so jokali poleg goreče hiše, grof pa ki je bil tudi zraven, se je hudobno smejal. Tedaj je kmet, videč, da nima več hiše, ki jo je zažgal grof, glasno preklel grofa. Zadnjemu so šle besede do srca. Tiho je zapustil pogorišče in zamišljen korakal proti gradu. Doma ni zmerjal grofinje, temveč ji je razodel, da se bo predruščil.

Mirno in veselo je bilo odslej v gradu. Vsi grofovi podložniki so bili zadovoljni s svojim gospodom. Le grof in grofica nista bila srečna; želela sta si dečka — naslednika. Vsak dan sta

prosila Boga, da bi jima dal sina. In Bog je deloma uslišal njune prošnje. Poslal jima je — hčerko. Razveselila sta se je močno, čeprav ni bil sinček.

Deklica je rasla, a po lastnostih ni bila podobna svojim roditeljem. Bila je hudobne narave. Kjer je mogla, je škodovala.

Nekega dne je prišel v grad prosjak. Hudobna grofična ga je brezsrčno odgnala. Nato je stekla v grad po kopalno obleko in se je šla kopat. Vsa razgreta je skočila v mrzlo vodo ki jo je gnala v vrtinec. S poslednjimi močmi se je uprla, a bila je prešibka. Še en klic »Na pomoč« — in izginila je v valove.

Na polju pa je prav takrat prihajal siromak, ki ga je prej grofična tako brezsrčno zapodila. Zaslišal je klice na pomoč in hitro stekel k vodi. Skočil je v mrzlo vodo in privlekel deklico za lase iz vode. Z umetnim dihanjem jo je spravil k zavesti. Prvi hip grofična od presenečenja ni mogla govoriti. Le solza v njenem očesu je povedala dovolj. Prijela je rešitelja za roko in ga peljala v grad. Tam je staršem vse povedala in vzela dobrega siromaka za moža. In živeli so srečno do smrti.

Tako je Bog grofa kaznoval najprej s hudobno hčerko, potem pa je vse srečno uredil.

Olga Gnjezdova, Ljubljana.

ZIMA BELA.

(Gabrijel Kolbič, Maribor.)

STRIC MATIĆ - SKOŠEM NOVIC

Dne 3. januarja je prispel v Beograd japonski princ Takamatsu s svojo soprogo Kikuko. V Beogradu sta bila gosta našega vladarskega para. Nj. Vel. kralj je odličnega posetnika odlikoval z redom Karadjordjeve zvezde I. r.

V nedeljo, dne 25. min. meseca sta prišla na daljši obisk v Zagreb naš ljubi kralj Aleksander in preblaga naša kraljica Marija. Bratje Hrvati so ju seveda sprejeli nad vse svečano in prisrčno. Najvišja gosta sta si ogledala več zavodov in ustanov. Nj. Vel. kraljica se je predvsem prav materski zanimala za deco in starčke. Prijazni vladar Jugoslavije pa je dal često kar na ulici ustaviti svoj avto, izstopil in se prav po domače pomenil z meščani in seljaki, ki so mu od ginjenosti in hvaležnosti poljubljali roke. 4. februarja sta se visoka gosta vrnila v Beograd.

V Portlandu, v ameriški državi Indiana, je umrl ob koncu starega leta najdebelejši mož sveta Georg Butherword, star 62 let. Mož je tehtal 225 kg. Železniške družbe vseh držav so imele z njim hude preglavice; vlaki, s katerimi se je vozil, so imeli vedno zamudo, kajti vsi potniki so hoteli videti najdebelejšega moža. Vozil se je vselej v posebnem vagonu, ki je imel dvakrat tako široka vrata kakor običajni vozovi.

Najmlajši francoski pisatelj je Guy Hervé, 10 letni deček, ki popisuje v francoskem mladinskem listu »Les enfants de France« svoje potovanje na Kitajsko. Zanimivi spis tudi sam ilustrira.

Šanghai, mesto na Japonskem, ima — po zadnjem štetju — 3.144.868 prebivalcev in je peto največje mesto na svetu. Pred njim so London, New York, Pariz in Berlin.

Bivši ravnatelj realke v Pečuju na Ogrskem, Martin Hanko, je odkril novo teorijo, s pomočjo katere lahko točno za leto dni naprej proračuna bodoče potrese.

Tudi vatikanska država je izdala pred kratkim svoj denar (po 100, 10, 5, 2 in 1 liro, 5, 10, 50 centezimov). Novci po 100 lir

v zlatu imajo na eni strani doprsno sliko papeža, na drugi pa podobo Jezusa Kristusa.

Mesto Buenos Aires, glavno mesto argentinske republike, slavi letos 50 letnico, odkar je glavno mesto države in 350 letnico svojega obstanka. Mesto je največje na jugu ekvatorja in šteje 2.300.000 prebivalcev.

Dunajski kemik dr. Ferdinand Ringer je izumil novo vrsto vžigalic, ki jih imenuje »večne vžigalice«. So prav tako dolge kakor navadne, vendar jih je mogoče prižgati okrog 600 krat. Narejene so iz istih snovi kakor običajne švedske, imajo pa primešan nek plin, ki preprečuje, da bi se zaradi vročine vnela cela vžigalica. Dr. Ringer bo svoje vžigalice stavil na trg v zavojčkih po 5 do 6 vžigalic. Cena temu zavitku bo neprimerno nižja, najbrž kakor cena 3000 običajnih švedskih vžigalic.

Strahovita katastrofa je zadela ob novem letu obal Pacifiškega Oceana. To je bilo namreč ogromno vzvalovanje morja, povzročeno po vulkaničnem pomorskem potresu. Ta tajinstveni in nenavadni pojav je razburil vse obrežno prebivalstvo zapadne Avstralije in čilenske obale. Zdi se, da je podmorski potres povzročil pogin milijard in milijard rib, ker razširja morje v prizadetih pokrajinah neznosno smrad po gnilobi. Potres se je začel že 14. decembra, ogromni vali vode, visoki do 8 m, so se razlili po nekaterih otokih, razrušili vse hiše in splavili s seboj ljudi in živino. Na nekaterih otokih so se rešili le domačinski dečki, ki so splezali na visoka palmova drevesa.

Po zadnjem ljudskem štetju je v Rusiji 161 milijonov ljudi; prebivalstvo ostale Evrope šteje 370 milijonov prebivalcev.

V Argentiniji je pričelo z močnim potresnim sunkom bruhati več ognjenikov. Iz treh vulkanov se lava, pepel in dim. Potres je uničil več človeških naselbin in zahteval tudi mnogo človeških žrtev. Na mestece Colres je ponoči začelo padati goreče kamenje in vroča voda. — Tudi znani ognjenik Popocatepetl v Mehiki je pričel bruhati. V celi njegovi okolici je promet ustavljen.